

Jaarverslag Kerken met Stip 2021

1. Kerken werken mee aan herstel van het leven

De afgelopen, ruim 15 jaar, stellen Kerken met Stip zich open voor ex-gedetineerden, hun familie en voor mensen die psychisch kwetsbaar zijn. Landelijk maken 65 kerken deel uit van het netwerk. Het aanbod van Stipkerken is zeer breed en vele denominaties maken deel uit van ons netwerk, zoals rooms-katholieke, protestantse, evangelische en migrantenkerken.

Veel mensen die vrijkomen uit de gevangenis en ook mensen die psychische problemen hebben lopen vast in de ingewikkeldheid van de samenleving. Wij willen hen geestelijke steun bieden in hun dagelijkse leefsituatie.

Achter dit netwerk van kerken en parochies gaan duizenden leden schuil die bereid zijn mensen uit de doelgroepen perspectief te bieden. Ze zijn bereid om persoonlijke steun te bieden en om mensen te laten participeren bij hun activiteiten. Dit is van groot maatschappelijk belang, omdat herstel van het leven niet alleen een taak is van professionele instellingen, maar ook van de samenleving zelf. Kerken met Stip leveren zo herstelmogelijkheden in de dagelijkse levenssituatie.

Kerken met Stip sluiten aan bij de geestelijk verzorgers in instellingen van Justitie en de Geestelijke Gezondheidszorg. Zij kunnen zo hun werk met mensen die ze begeleiden een vervolg geven in de plaats waar ze gaan wonen als ze de instelling verlaten. Mensen die een geloofsgemeenschap zoeken kunnen in contact worden gebracht met een kerk die bij hen past.

Meestal verloopt het eerste contact met de diaconaal pastor van Kerken met Stip. Zij is voor iedereen bereikbaar via een telefoonnummer dat op de website staat vermeld. Samen met de verwijzer en de kerkzoeker wordt in kaart gebracht wat voor een kerk wordt gezocht en wat hij of zij daarvan verwacht. Het tot stand brengen van een verbinding is maatwerk om aan de mogelijkheden van de kerkgemeenschap en de verwachtingen van de kerkzoeker te kunnen voldoen. De diaconaal pastor zoekt naar een kerk en één of meer vrijwilligers voor het directe contact. De ervaring leert dat de diaconaal pastor niet klaar is als het contact tot stand is gekomen en het klikt. Meestal blijft de diaconaal pastor nog enige tijd op de achtergrond om de vrijwilliger en kerkzoeker advies te geven. Ook komt het voor dat de diaconaal pastor zelf contact blijft onderhouden met de kerkzoeker omdat een koppeling met de vrijwilliger niet in tact blijft. Dan krijgt het contact met de diaconaal pastor een meer blijvend karakter en ontstaat er met haar een pastorale relatie.

2. De doelgroep in coronatijd

In 2021 hebben we het werk binnen de doelgroep van Kerken met Stip voort kunnen zetten. Voor zover mogelijk hebben we de aanvragen die binnenkwamen opgepakt binnen de geldende regels die er waren. We hebben zoveel mogelijk gedaan om per situatie in te spelen op de nood die er was zoals isolement, gebrek aan hulpverlening en voedseltekorten. We zijn trots op onze vrijwilligers die werken vanuit mogelijkheden en niet keken naar onmogelijkheden.

3. Werkzaamheden van de diaconale pastor

In deze corona tijd zijn er ook veel diaconale contacten geweest die de pastor zelf heeft onderhouden.

Contacten met vrijwilligers van kerken komen door de "afstand" die er moet zijn veel moeilijker tot stand. Gezien het verspreid wonen en ook weer de "afstand" heeft de diaconaal pastor zich dit jaar vooral gericht op telefonische contacten, zo nodig met een video verbinding. In het bestuur is er op ingezet ondanks corona het aantal koppelingen met de doelgroep minimaal op peil te houden. Door de inzet van de diaconaal pastor is dat gelukt. Het aantal hulpvragen is in 2021 wat terug gelopen ten opzichte van 2020. Daar tegenover staat dat de hulpvragen die binnen komen wel om intensieve zorg vragen.

Hieronder twee voorbeelden van een situatie die zich voordeed:

Een justitiepastor heeft een telefonische afspraak gemaakt met de diaconaal pastor en een gedetineerden. Binnen de mogelijkheden van de coronamaatregelen konden we op deze manier kennis maken en afspraken doornemen.

De man belt de diaconaal pastor als hij vrij komt. Hij heeft er alles aan gedaan om een onderkomen te vinden en dat is gelukt maar het gaat desondanks toch niet goed met hem. Zijn gezondheid is erg slecht vanwege zijn drankgebruik in het verleden. Hij beland al snel in het ziekenhuis en de artsen zijn bezorgd om zijn situatie. Ondertussen is de beheerder van het chalet niet blij met de ex-gedetineerde en dreigt hij zijn onderkomen te verliezen omdat hij niet zoveel aanwezig is en als hij er wel is dan is hij nauwelijks in staat om zijn onderkomen op orde te houden.

Hij is regelmatig te ziek om boodschappen te doen en zelfs om zichzelf te douchen.

Samen met de reclassering heeft de diaconaal pastor het voor elkaar gekregen dat de man terecht kon bij een opvang van het Leger des Heils. Deze opvang is niet ideaal omdat het drankgebruik op de loer ligt maar er is wel enige ondersteuning bij het verzorgen als er weer een ziekenhuis opname nodig is. Er wordt hier enigszins gelet op deze man en naar hem omgezien.

Op een bepaald moment belt de man in paniek op naar de diaconaal pastor. Hij heeft, vanwege zijn verleden niet zo'n heel goede band met zijn zoon maar nu krijgt hij helemaal geen contact meer met hem. Sterker nog, als de man naar zijn zoon belt dan krijgt hij een bericht dat de telefoon van de zoon in beslag is genomen door de politie. De man is compleet in paniek en na een gesprek en een gebed vraagt de man of de diaconaal pastor nog één ding wil doen. 'Wil je een kaarsje wil branden voor mijn zoon?', vraagt hij.

De diaconaal pastor vertelt dat zij voor zowel de zoon als voor de man zelf een kaarsje zal branden en daarbij legt ze uit waarom ze dat bij de beelden brandt (zie foto's). Hiervan stuurt ze een foto naar de man om te laten zien dat ze de vraag van de man serieus neemt. Gelukkig nam de zoon na een week weer contact op.

Op een ander moment belde de man huilend op met de vraag of de diaconaal pastor zijn uitvaart wil doen, want de artsen hebben verteld dat de man zijn lever onherstelbaar is beschadigd. Een transplantatie is niet meer mogelijk. Bijzonder hieraan is dat de diaconaal pastor de man na al die maanden nog steeds niet gezien had. Er is alleen maar telefonisch contact. Dit is blijkbaar voor hem voldoende om een dergelijk persoonlijke vraag te stellen.

De man is op het moment van dit schrijven nog wel in leven maar de artsen hebben hem nu ook verteld dat zij denken dat hij het einde van 2022 niet zal halen.

Een ander voorbeeld is een man die wel bij zijn familie mag slapen maar verder overdag niet welkom is. Deze man hopen we te helpen samen met humanitas Samen maken we ons sterk bij de gemeente om de man een onderkomen aan te bieden. Hiervoor hebben we veel tact nodig om zowel de gemeente als de man te overtuigen dat er iets moet worden ondernomen. De man doet er alles aan om te overleven en heeft daarbij veel tegenslagen. De spanningen die dit met zich meebrengen vertalen zich ook in lichamelijke klachten. De samenwerking met verschillende instanties moet ervoor zorgen dat de gemeentelijke instanties ervan doordrongen zijn dat we deze man ruggensteun geven. Door samenwerking lijkt het te gaan lukken dat deze man na bijna een jaar de hulp krijgt die hij nodig heeft. Ook in dit verhaal zijn we nog niet klaar en daarom houden we ons voor: 'de aanhouder wint'. We willen hiermee de man laten merken dat we hem de moeite waard vinden om voor te vechten. Als het ons lukt gaan we dit met elkaar vieren 😊

De diaconaal pastor werkte in 2021 8 uur per week.

4. Contact met de kerken

De landelijke en jaarlijkse ontmoetingsdag 2021 met de vrijwilligers uit de kerken kon niet doorgaan vanwege de maatregelen rond de coronacrisis. Als alternatief hebben we de kerken aangeboden om in kleine groepen digitaal met ons in gesprek te gaan. Op die manier hebben we gebruik gemaakt van de middelen die er zijn om de contacten met de vrijwilligers uit de kerken te behouden.

Hiervan is door diverse kerken gebruik gemaakt. De vrijwilligers vertelden ons wat zij ondernamen om met de doelgroep in contact te blijven. Voorbeelden hiervan zijn:

- Kerken die op de achtergrond zorgden voor kerstpakketten om uit te delen in de PI. Hiermee ontlastten ze het justitiepastoraat.
- Een van de Stipkerken is in contact gekomen met het maatschappelijk werk ter plaatse en helpt bij opvangmogelijkheden.
- Voor meerdere kerken geldt dat het digitale overleg een stimulans is geweest om het werk van Kerken met Stip ter plaatse weer eens onder de loep te nemen. Zij willen bekijken hoe zij het Kerk met Stip zijn verder inhoud kan krijgen in de praktijk. Het bestuur en de diaconaal pastor kunnen hierbij ondersteunen, waar nodig.
- Als ondersteuning wordt toegezegd dat het Handboek van Kerken met Stip zal worden geactualiseerd. Dit is een belangrijk document waarin handvatten gegeven worden om het werk van de vrijwilligers te ondersteunen.
- Individuele vrijwilligers hebben verteld dat zij initiatieven hebben ondernomen zoals schrijven met gedetineerden, bezoeken brengen en het werk van Kerken met Stip onder de aandacht blijven brengen van kerkenraad en gemeenteleden.

De ondersteuning van predikanten blijft voor Kerken met Stip belangrijk. Zij kunnen te maken krijgen met gemeenteleden die in detentie zitten, slachtoffers van een misdrijf of gemeenteleden die uit detentie komen. Predikanten kunnen om advies vragen of we bieden een luisterend oor.

5. Bestuurlijke zaken

5.1 Samenstelling bestuur

Jan Eerbeek (voorzitter), Christiaan Donner (secretaris), Dingeman de Jong (penningmeester), Fons Flierman namens het justitiepastoraat, Connie Karsten, Ron Vermeulen, Toon Walravens, Hendrine Verkade (diaconaal pastor, adviserend lid)

5.2 Vergaderdata bestuur

Het bestuur vergaderde, op de zomervakantie na, iedere maand. We hebben de vergaderingen allemaal digitaal gehouden.

5.3 Beleidsplan 2018/2020

Het beleidsplan 2018/2020 werd voorbereid in 2017 en vastgesteld in de bestuursvergadering van 29 januari 2018. Het nieuwe beleidsplan zal, in tegenstelling tot eerdere plannen, in 2022 worden gemaakt. Hierin worden de aanbevelingen uit het wetenschappelijk onderzoek (zie onder 7) verwerkt.

5.4 Huishoudelijk reglement

Voor Kerken met Stip geldt een huishoudelijk reglement dat in 2017 is voorbereid en op 29 januari 2018 is vastgesteld door het bestuur.

5.5 Aansluitingsovereenkomst

Sinds 2016 treden nieuwe kerken toe tot het landelijk netwerk door middel van een aansluitingsovereenkomst. In 2019 waren er 32 kerken die ons financieel steunden. Daarnaast heeft KmS donateurs en ontvangen we van Kerk In Actie jaarlijks subsidie ter ondersteuning van ons werk.

6. ANBI-status

Kerken met Stip heeft de ANBI status. E.e.a. is te lezen op de website www.kerkenmetstip.nl

7. Wetenschappelijk onderzoek

Over het werk van Kerken met Stip is wetenschappelijk onderzoek verricht door ds. Reijer de Vries, universitair docent aan de Protestantse Theologische Universiteit in samenwerking met diaconaal pastor Hendrine Verkade.

De onderzoeksvraag was:

Op welke manier draagt de diaconaal pastor die coördineert tussen de vraag van gedetineerden en het aanbod van lokale geloofsgemeenschappen (Kerken met Stip of andere) bij aan een duurzame verbinding tussen die beide?

Het onderzoeksrapport is begin 2021 gepubliceerd. Zie hiervoor de website www.kerkenmetstip.nl/nieuws/

8 Bijzondere activiteiten:

Regelmatig heeft de diaconaal pastor van Kerken met Stip contact met partners zoals Exodus. We versterken elkaar en ondersteunen waar nodig.

Bezoeken aan kerken is in 2021 nagenoeg niet mogelijk geweest vanwege de coronamaatregelen. Tussen de maatregelen door is het wel mogelijk geweest om de nieuwe Stipkerk in Veenendaal te bezoeken. Hier zijn vooral in klein comité gesprekken geweest over de voortgang van het proces naar Kerk met Stip worden. December 2021 is de aansluitingsovereenkomst getekend.

9. Aantal nieuwe kerken

Afgelopen jaar mochten we de PKN wijkgemeente te Veenendaal verwelkomen als nieuwe Stipkerk.

Een kerk in Utrecht heeft de stap om Stipkerk te worden ook zo goed als afgerond.

We merken dat ook gedetineerden de weg naar Stipkerken weten te vinden. Zij worden in de gevangenis al gewezen op het bestaan van Kerken met Stip.

10. PR en communicatie

De website geeft actuele informatie over Kerken met Stip. Veel contacten met de doelgroep worden gelegd via de website. Daarom wordt de website nauwkeurig dagelijks bijgehouden. Periodiek wordt een digitale nieuwsbrief verzonden aan ruim 1.000 contactadressen.

11. Samenwerkingspartners

De samenwerkingspartners van Kerken met Stip zijn:

Alpha in Prison

Epafras

Exodus

Gevangenzorg Nederland

Justitiepastoraat

Stichting Volharding

Ark Mission